

Ezen ügy jogi oldalát tekintve, megjegyzem, hogy én a legfőbb ítélő szék felfogását annyival inkább osztom, mert az 1840-ki váltótörvény latin szövegében, mely pedig az akkori törvényhozási viszonyok szerint eredetinek tekintendő, ezen szó: „instrumentum“ fordul elő, mely szó alatt pedig nemcsak papírra, hanem írásra alkalmas más anyagra is irt okirat értethetik.

Nekem azonban kérdéses ügynek nem annyira jogi, mint pszichológiai oldala mutatkozik érdekesnek.

A jogi fejtegetést meddőnek tartom, mert ilyen eset 1840. óta még nálunk sem fordult elő, annál kevésbé hiszem, hogy a külföldi váltóforgalom ehhez hasonlót felmutathasson, hogy ott bárkinnek is váltókiállítás e neméhez folyamodni eszébe jusson.

Csupán lélektani fejtegetésül tehát azon kérdést vetem fel, mi lehetett az indok arra, hogy „földbirtokosok 10 frtról egy szivarláda tetejére váltót kiállítani magukat indíttatva érezték, hogy azt nemfizetés miatt beperelvén, illetőleg beperelni engedvén, ezen cause celebre-t három instantiánál meghurczolni jónak látták?“

Parancsoló szükségét csak nem lehet feltenni, a mennyiben kérdéses váltó nem Crusoe szigetén, hanem a magyar Canaanban jött létre, hol nemcsak gabona bőségesen terem, hanem a váltó kiállításához szükséges tinta, toll és papiros még az utolsó szőlőkunyhóban is könnyen megszerezhető; a mennyiben továbbá ott, hol oly toll és tinta, minőkkel a fentemlített gyönyörű írás létre hozatott, hol még egy fényüzési czikk, egy szivarláda, mely talán finom havannákat tartalmazott, valának, okvetetlenül egy kis darab papirosnak is lennie kellett.

De tán jogtudományi mély buvárkodásnak köszönhető kérdéses váltó és per keletkezése? Tán a jogtudomány iránti érdek, a vágy azt fejleszteni, tétetett fel ezen urakkal ily finom jogi kérdést, hogy azt a bíróságok által eldöntessék?

Vajha így volna! a jogászygyűlés, a bírói és ügyvédi kar nevében szavaznék nekik köszönetet, nem ugyan azért, hogy ezen cause celebre-t megindították, miután annak jogi értéke, jelentősége nincs, miként ezt fentebb megjegyzém, de azért, hogy laikusok létre is a mi kedves gyermekünk, a jogtudomány iránt annyi érdeklődéssel viseltetnek.

Bocsássanak meg nekem az urak, hogy én ezt — ismerve hazai viszonyainkat — nem hiszem, nem hihetem; bocsássanak meg, hogy én jelen ügy keletkezésére nézve azt gyanitom, a mit e czikk mottója jelez.

Elérték céljokat. Ezen izetlen tréfával mindhárom foku bíróság komolyan foglalkozott. Önök jó izüen fognak tán nevetni!

Csak nevéssenek, — hahár Themis istennője keserű könyeket hullat is a felett, hogy hazánkban a törvény, a bíróságok iránti tisztelet már annyira süllyedt, hogy vannak, kik nem állják a bíróságok szent csarnokát comoedia színhelyévé lealacsonyítani!

KÜLLEY EDE,
kir. táblai bíró.

Jogirodalom.

Észrevételek Knorr Lajos kir. t. bíró urnak „Magyar magánjog“ című munkájára.

Jogirodalmunknak tagadhatlan lendületet tanúsító mozgalmában, mely elismert veterán íróink mellé máris több, sok reményre jogosító harcrosokat állított a küzdőterre, nem kis várakozással fogtam a fent czimzett új munka átolvasásához.

Ha nem csalódom, szerzője a régi iskola növendéke, s e körülmény, valamint mostani állása, csak fokozható várakozásomat, mely a műben jogéletünk multjának alapos ismeretét, a tudomány mai színvonalán álló magánjogi elvek és nézetek ép oly alapos tudását s viszonyaink szerinti rendszeres feldolgozást magában foglaló munkát keresett. Minden tekintetben sajnosan csalódtam.

Elismerem, hogy jelen körülményeink között, midőn az 1848-iki átalakító, de ki nem fejthetett, s a gyakorlat által annál kevésbé részletezhető elvek, magánjogunknak csak foszlányait hagyák meg, s a fenmaradt irt, sem az országbírói értekezlet idl. szabványai, sem a concret esetekben — tehát csak szükségszerűleg — hozott döntvények egészen be nem töltheték, midőn továbbá, magánjogéletünknek gyökeres és elvileges átalakulási processusában tényleg, s valljuk meg őszin-

tén szükségszerűleg is, idegen elemek, az oszt. polg. tvk. szabványai szerepelnek, s végül:

Midőn a különböző időkben keletkezett törvényi és szokásjogunk különben is számos oly hézagokat tüntet fel, melyeket csak a doctrina képes és kell, hogy kipótoljon: a magyar magánjognak, úgy a tudomány, mint a gyakorlati élet igényeinek megfelelő megírása, nem kis feladatot involváló munka.

Abban is meg vagyok győződve, hogy a vázolt viszonyok között, tekintve codificatiókat, s illetőleg annak előkészítését, sokkal eredménydusabb volna, egyes jogintézményeinknek részleges — monographicus — fejtegetése: mindazáltal egy egész jogéletünket felölelő rendszeres mű, — milyennek K. ur munkája épen nem tekinthető, — elismerem még kiválóbb becsesl birna.

* * *

Knorr Lajos ur kérdéses munkájának sem tudományos, sem gyakorlati értéke, s így irodalmunkban semmi jelentősége nincsen. A fenállott és ma érvényben levő jog által csak alakított, s így a jognak anyagát képező viszonyok, fejlődési fokozatukban, terjedelmük s okozatos összefüggésükben, valamint nemzeti jellegükben csaknem egészen ismeretloneknek látszanak szerző előtt.

A mű nem tanuskodik jogforrásaink alapos tanulmányozásáról, mi nélkül pedig lehetetlen a jogrendszerbe levő elvek és tételek kellő ismerete és bebizonyíthatása.

Nincs megoldva azon feladat, miszerint a hézagok, összes jogforrásainkból s a szabályozatlan maradt viszonyok természetéből merített elvek felszínre hozása, azokból önként folyó következtetések lehozása által a tudomány segélyével kipótlándók lettek volna.

E nélkül pedig nem lehet organikus egészet adni.

Hiányzik a műben a felvilágosító jogtörténelmi elem, mi nélkül épen az anyagot képező jogilag alakított viszonyok maradnak homályban az olvasó előtt. Pedig nem codificált, hanem gyakran százados időközökben alkotott jognál, melynek minden intézményei a nemzet életével s polit. viszonyaival párhuzamosan s egymásra hatólag fejlettek, a tört. elem mellőzésével pusztán szabályok aggregatúmát adni, — mint ezt K. ur művében tevő, — annyi mint üres rámakat mutatni fel, melyekbe a laikusok legtöbbször karrikaturákat illesztnek.

Magánjogunknak nemzeti jellegét maga K. ur is felemlíti, s az egyes intézmény-fejlesztő és átalakító történelmi momentumokat még is teljesen mellőzi. Különben is legnagyobb részben jogtörténelemmé vált magánjogunk még fenmaradt intézményei csak a megszüntettkeli organikus összefüggésükben s okozatos kapcsolatukban megérthetők s méltathatók kellőleg. Egészen pedig a felvilágosító történelmi adatok nélkül, az organismusból hiányzik az átható szellem, az éltető lélek.

Nagy hiánynak tekinthető a műben a statutárius jognak csaknem teljes mellőzése. Sőt többet mondok, ősi jogintézményeinket a Magyarországinál sokkal hivebben fentartott erdélyi 1848 előtti magánjogot még multbani létezéséről sem említi fel. Honnan ismerné tehát K. ur a székelyek, szászok külön jogát, mikor még az anyaország szabadkerületi és városainak partikuláris jogát sem tartotta tárgyalásra méltónak? Mit szóljak a munka rendszerére? majd elmondom részletesen, most csak azon általános észrevételemet bocsátom előre, hogy abban annyira hiányzik a systema, mintha csak az egyes innen onnan kivont, néhol kevés változtatással más munkából mondatról mondatra kiirt intézmények helyét sorshuzás utján a véletlen által rendezteté vala.

Általános észrevételeim végezetéül és betetőzéseül, kénytelen vagyok azt is hangsúlyozni, hogy a műben, oly következtetések s oly tudományos botlások fordulnak elő, melyeket kezdő jog tanulóktól is szomoruan hallana a szakértő jogász.

Érzem, hogy általános előrebocsátott észrevételeim annyira sujtók, hogy azoknak igazolása erkölcsi kötelességemmé vált. Teljesítése nem leszen nehéz feladat, mert K. ur munkájában, nem azt kell keresni a mi megtámadható, vagy a nézetek ellentétessége miatt tudományos vita tárgyát képezheti, hanem megfordítva azt nehéz találni, a mi kifogástalan.

Lássunk a részletekhez.

Szerző ur munkáját, Bevezetés és I—V. főrészre és Függelékre osztja. A bevezetésben, az állam és jog fogalma, törvények és rendeletek, igazság és méltányosság czime alatt bocsát előre némely alap fogalmakat, melyek után a magyar magánjog fogalmát, felosztását, jellemzését, kutfőit és irodalmát sorozza. Az I. R. a személyeket II. R. a dolgokat

III. R. a követeléseket és tartozásokat IV. R. a családot, V. R. az örökösödést s végül a függelék az évülést és elbirtoklást tárgyalja; a részeknek fejezetekre, ezeknek címekre, s utóbbiaknak §-ra osztását követvén.

E technikai felosztást követve, általános észrevételeim igazolására csak egyes példákat fogok az olvasó előtt bemutatni, mert minden arra méltót megjegyezni, s helyre igazítani, sokkal terjedelmesebb munkát képezne, mint a mennyi ez uton közölhető volna.

Az első tizenegy sorból álló §. címéül az állam és jogfogalma van felírva. Csak azért számítottam meg e sorokat, hogy kitüntessem, hogy e pláne bevezetésül szánt néhány sor mennyi ferdeséget képes kifejezni. A czimiraton kívül a könyv olvasója hiába keresi az állam fogalmát. A helyett az állam keletkezésére talál egy minden bírálaton alóli állítást. Szerző szavai ezek: „Az embert természeti ösztöne úgy mint az észszerű megfontolás társas együtt élésre utalják. Ha ezen együttélésben a tagok közakarátán nyugvó szabályok, bírói közegek és végrehajtó hatalom által biztosított rend s nem erőszak uralkodik létesül az állam“. Hol van itt az állam fogalma, mert a következő sorok már egyébről szólnak? Hisz az államfogalma elő kell hogy tüntesse annak lényit-alkotó elemeit. Nép, földterület, közös főhatalom s alatta való állandó szervezkedés, mint az állam lényét alkotó elemek — ha eltekintünk is az idő szerint változó államczéloktól — a fogalomban kifejezést kell hogy nyerjenek. A szavak, — szövegezés csak alak s üres keret marad a fennebbiek nélkül.

Ugy de mint látszik K. ur a czimirattal megelégedve, az állam keletkezését kívánta vázlatozni, annak létalapjával az ösztönt és józan megfontolást állítván fel. Nézetem szerint az ösztön a társas együttlétnék csak nagyon másodrendű alapja. Az embert úgy phisicai élete fenmaradására, mint szellemi tehetőségeinek kifejthetése s érvényesíthetésére kettős természetéből folyó szükegesség vezeti a társas életre. Ez amazokat feltételezvé a feltételt ismeri meg az ész, mely megfontolással különben is csak körülmények latolgatása után válhatik. Szerzőnek tehát hibás fogalma van az állam keletkezés állapotáról s még ferdebb nézete a keletkezési módról, miután szerinte előbb léteznek a bírói közegek, a végrehajtó hatalom, a jogrend s csak azután „létesül az állam“!!! mindazok pedig az államot csak követők, nem pedig megelőzők.

Nem foglalkoztam volna oly hosszasan e nézetek kifejezésével, ha K. ur a fenidézett sorokat követő pár sorral alább — a tárgyilagosságról szólva mint a rend fentartójáról, — utána nem veti „mert a jognak alapfeltétele az állam“. Tehát előbb a jogrendet az állam létesülése feltételül, pár sorral alább már megfordítva az államot állítja fel a jogalap feltételül. Hol van itt a következetesség? Bizony nem lehet egyszerre az észteni és jogtörténelmi iskolának is híve lenni, s mindkettőnek elvét vallani, mert az elvekeni következetlenség a tiszta tudás hiányára enged következtetni.

K. ur a törvények és rendeletek közötti különbséget egyedül az alakba helyezni. Miért nem fektetné a fősúlyt inkább a forrásra, a szerint a mint a jogszabályban alkotmányos törvényhozásunk nyilatkozik, vagy a törvény korlátai közt működő kormányzati közegek? Hiszen most csak nem közögnünk a b s o l u t egyed-uralom alatt. Csak absolut uralkodó közvetlen vagy közvetett akarat-nyilatkozatainak megkülönböztetésére fektethető az alak fő megkülönböztetőül. Pusztán a forma után az alkotmányellenes, de esetleg törvény alakjába öntött intézkedéseket is törvénynek kellene tekintenünk, posító ha ilyenek kiadatnának.

Ugyanitt a törvényeket tartalmuk és hatályuk szerint osztja fel K. ur tiltó, parancsoló, engedélyezőkre. A tartalmat tekintve igaza van, de nem a hatályra. A hatály-hatás csak következmény, mely beáll akkor, ha a tiltó törvény ellen senki sem tett, vagy mindent teljesített, mit a parancsoló rendel. A törvényt még nem tapasztalt eredménye szerint felosztani lehetetlen s téves, habár ezt más iróink is használják.

Az alapfogalmak között, a kötelesség fogalmát és felosztását, jogintézmények, jogviszonyok és jogállapotok meghatározását az olvasó hiába keresné, már pedig ezeknek fejtegetése és ismertetése bizonyára inkább idetartozó lett volna, mint az állam keletkezésével való ferde foglalkozás.

A magyar magánjog fogalmának meghatározásáról, azt egyedül a magán viszonyokat meghatározó elvek és törvények foglalatjának nevezi. Hát némely állapotok, hogy t. i. valaki

férj, feleség, atya, gyermek stb. magukban nem gyakorolnak-e jelentős befolyást a jogviszonyok alakulására? Valóban szinte kétkodni kell az előző azon nyilatkozata valóságában, hogy szerző ur munkája megírásánál a jeles idegen írók közt Ungert is használta, mert akkor nevezett kitünő író munkájának I. k. 217. lapján épen e tárgy fejtegetései alig kerülhették volna ki figyelembe.

A bevezetés nagyobb részét természetesen magánjogunk kutfőinek felsorolása foglalja el. Felsorolás, minde tudományos feldolgozás nélkül. Ha az „omnes definitio periculosa“ szemelött tartásával azoknak fogalmát adni el is mulasztá, szükséges lett volna a felsorolt kutfőnek jelentőségét, használati szabályait és módját, a jogintézményekkel elvileges összefüggését, továbbá a különböző kutfőknél előfordulható ellentétségek kiegyenlítésére szolgáló eszméket valamint a mutatózó hiányok miként pótolhatóságának módját, tüzetesen fejtegetni.

K. ur által egészen elmulasztott kiváló figyelmet igényelt volna azon organumok és factorok fejtegetése, melyek egész magán jogéletünket átható elvek és tételek létrehozói voltak. Mert:

„Kutfőink nem kevesebb, mint magánjog életünknek, különböző módon és organumok által tett nyilatkozatai, az összes magán viszonyok és állapotok rendezése s meghatározása szel-jából.“ S mint a fa, mely gyökerei által a földből felszívott életadó nedüt szerveivel juttatja el annak egész lomb koszorujába, hogy az egésznek élete legyen; úgy a jogalkotás organumai: alkotmányos törvényhozó hatalom, szokás, törvszéki gyakorlat stb. által a nemzet öntudatos és általános jogi meggyőződéséből merített elvek részleteikre, azaz egyes jogtételek részre adhatják az egész magánjog életet. Ez organumok nélkül, mint a nedv a földben úgy a jogelem az öntudatban eltemetve marad, nem látható. Az organumok működése ép oly szükséges, mint maga az anyag, az elem.

Nekünk egyik főkutfői organumunk a törvényhozó hatalom. Ennek akaratnyilatkozatai a törvények. Ezeknek kutfői fejtegetése rendéből, nem lehet és nem szabad a törvényhozó hatalmat egészen kereten kívül hagyni, mint ezt K. ur tevő, e tekintetben a közjogra utalván olvasóját. (7. §.) Nem teheti vala ezt különösen nálunk, miután codificált törvényünk nincsen, s miután magánjogunk, még ma is alig tekinthető minden tekintetben közjogunktól elválasztottnak.

A magyar törvényhozás ismertetése K. ur munkájában mindössze annyiból áll, hogy néhány szót keletkezéséről odavetve, kiadásait, s a benne foglalt törvényeket keletkezési idejük szerint egymásután jegyzi. Mit tegyen most a kezdő olvasó azon befoglalt elemekkel, melyek nem törvények, vagy minek tekintse a Kovácsichok és mások által felfedezett, de a gyűjteményben nem foglalt valóságos törvényeket?

Minő körülmények autorisáltak e kezdetben pusztán privát gyűjteményt? Mind olyan kérdések, melyek nem hogy megoldva, de felemlítve sincsenek.

Mellözve minden többi megjegyzendőket, még csak egy pár észrevételt teszek a szokás, mint jogforrás tekintetében. Ugyanis:

Tudva van, hogy összes magánjog életünk legnagyobb részben jogi szokásaink által nyerte meghatározását s rendezését, mit Werbőczy már a 16-dik század elején, azon kor felfogásához képest dicséretes rendszerrel tárt a magyar olvasó közönség elébe. Sőt a szokás jelentőségének és erejének fejtegetésében több mint negyedfél századdal haladta túl korát. Megfoghatatlan, hogy K. ur még csak felületesen sem említi fel a szokásnak Werbőczy által felállított törvényalkotó pótló és rontó erejét, annálkevésbé amaz érveket, melyekkel főképp utolsó ellen a magyar juris prudentia, nézetem szerint is, helyesen kikelt.

A legújabb időben e körül felmerült s nagy tudományos-sággal védett nézetek iránti némi tájékozottság meg kell vala, hogy győzze K. urat a jogi szokás jelentőségéről, melyet a mai felfogás nemcsak fő, hanem szintén egyedüli kutfőjeül állít fel a jognak, s mely jelentőséget kisebb-nagyobb mértékben a legújabb európai codexek is méltányolnak, melyet végül az alkotandó magyar codex sem hagyhat kiváló figyelmen kívül, nemcsak a jogtörténelmi multnál fogva, hanem azért sem, mert a magyar törvényeit soha sem tekintette valamely absolut hatalom parancsszavának, hanem inkább olyan jogszabályoknak, melyekben a törvényhozás, a polit. jogosított nép (populus) általános jogi meggyőződésének adott kifejezést.

Legyen azonban elég e pár észrevétel K. ur kutfőkről szóló tanára, mert ezek is kellőleg kitüntethetik, hogy a bírálattal álló mű, mily felületes és hiányos magánjogunk kutfőinek ismertetése körül. Tekintsük a munka többi tartalmát.

(Folyt. köv.)

Dr. KOLOZSVÁRI SÁNDOR,
kir. egyetemi tanár.

K ü l ö n f é l é k.

(Szemle.) Kármán Lajos képviselő a bírósági végrehajtók által teljesítendő kézbesítések tárgyában az 1871. 51. t. cz. 12. és 13. §§-ának mielőbbi módosítása iránt interpellációt intézett az igazságügyi miniszter urhoz, felhozván mindazon nyomós érveket, melyek a végrehajtói intézmény ez ága ellen lapunkban már gyakran hangoztattunk, nevezetesen kiemelte hogy miután a kézbesítési előleges kiadásokhoz még a szintén tetemes végrehajtási költségek is hozzájárulnak, főleg a törvényszéki és járásbírói székhelyekhez tartozó népes puszták lakosai, a bizonyos és oly tulságos kiadásoktól féltve, a bírói segínyt már nem is igen merik igénybe venni, de az eljárás díjakért első sorban felelős ügyvédek ily költséges apróbb ügyeket már el sem vállalhatnak; továbbá, hogy a bíróságok székhelyein kívül teljesítendő idézések és kézbesítések, a mostani eljárás szerint is, úgy mint annak előtte közönségesen az illető községi előjárók útján községi közegek által hivatalból és ingyen teljesítettek s ennél fogva a peres eljárás országos terhének viselésében egyenlő s így igazságos arány nincs; végre, hogy a kézbesítéseknek a bírósági végrehajtókhoz lett utalásával a kézbesítések semmivel sem teljesítenek gyorsabban, mint annak előtte s így a netán, az eljárás gyorsítására irányzott cél sincs elérve. Együttal felemlíté az interpelláló képviselő, hogy a kézbesítések annál is inkább díjmentesen eszközölthetnének, mivel szükség esetén a hitesszolgák állandó fizetési vagy díjai a bélyegadóknak a t. pénzügyminiszter ur által már különben is javaslatba hozott felemelésében megfelelő fedezetet találhatnának, s ily módozat által a perlekedő felek nagyon terhes, bosszantó és a törvénykezést jelen keretében egyáltalában beilleszthetetlen díj-fizetésektől megkíméltessenek.

Pauler igazságügyi miniszter ur ezen interpellációra adott válaszában oly elméletet fejtett ki, melynek alapján őt az ó-conservativek ellenében, az „*uj conservativismus*“ czimű iskola alapítójának declarálhatjuk! Még nincs egy éve — úgy mond — hogy a végrehajtói intézmény fenáll, és őszintén megvallja „hogy a törvények rögtönös megváltoztatását sem a törvény iránti tisztelettel, sem a törvényhozás tekintélyével rendszerint összeegyeztethetőnek nem tartja!“ Minden intézménynek fény- és árnyoldala van leginkább az élet mutatja ki, és ezéért az életben szerzendő tapasztalatok ily rövid időköz alatt nem lehetnek oly kimerítők, hogy biztos és határozott ítéletet lehessen hozni. — Ime ez az *uj-conservativek* tana, mely tanári nyelven szólva, csak in *objecto* vagyis tárgyilag különbözik az *ó-conservativek* elveitől; in *subjecto* pedig, vagyis alanyilag tökéletesen azonos.

Hiszen mi még annak idejében a törvényjavaslat ellenében felhoztuk mindazon aggályokat, melyeket most az élet tapasztalatai csak igazolnak. Így péld. számokkal kimutattuk, hogy a pesti kir. váltó-törvényszék ügyforgalmához mérten a kézbesítést teljesítő hitesszolgáknak fizetett 4000 frtnyi díj megtakarítása 40,000 frtnyi terhet fog a jogkereső közönségre hárítani. A törvényhozás azonban annak megfontolása, és mint rendszeren minden statisztikai adat nélkül, rövid fél napi tárgyalás alatt elfogadta a kormány javaslatát, és most utólag egy évi időköz rövidnek vétetik arra, hogy a törvény hiányát a tapasztalat minden kétségen kívül helyezze!

Az igazságügyi miniszter azonban bevallja, hogy a végrehajtói intézmény azon részét, mely a kézbesítésekre vonatkozik, több oldalról ostromolják és e tárgyban több oldalról panaszok érkeznek az igazságügyi miniszteriumhoz. „Ezen panaszok — ugymond — engem arra indítanak, hogy kimondott elvem dacára, ezen esetben, az arra hivatott szerveket, tudniillik a törvényszékek elnökeit felfogom szólítani, hogy a végrehajtói intézmény érintett ága iránti tapasztalataikról hozzám jelentéseket tegyenek. És ha ezen tapasztalatok nyomán csak-

ugyan azon meggyőződést fogom magamnak szerezni, hogy ezen intézmény a felekre nézve terhes, nem fogok késni annak megváltoztatása iránt törvényjavaslatot előtérjeszteni.“ — Ha az igazságügyi miniszter ur bevezetés nélkül csak ennyit mondott volna, örömmel üdvözöltük volna válaszáát; de egyrészt a fentebb kimondott elve, és másrészt a záradékul használt kijelentése: hogy a bélyegilleték emeléséből a deficit lejjebbállítására nyerni remélt jövedelmek hova fordítása „nem az én körömhöz tartozik“ — méltó megütközésünkre szolgál! Hát a kormányzatban nem ő képviseli az ország igazságszolgáltatásának érdekeit? Ha arra nem érzi magát hivatva, akkor lépjen vissza az igazságügy kormányzatától.

A bélyegilleték emelése tárgyában egyébiránt helyes észrevételeket tesz a „P. L.“ vasárnapi vezércikké, melynek Bp. jegyü írója nem ellenezné a jogszolgáltatás drágítását, ha az annak javulásával párhuzamosan történék. De midőn az igazságügyi reformok terén teljes tértelenség uralkodik és csak az igazságügyérnek önelégültségtől sugárzó arca nem látszik jogszolgáltatásunk sanyaru helyzetét még csak gyanítani sem, — valójában pedig helyzetünk kétségbeesítő, mert az anyagi jog hazánkban egyáltalában csak per fictionem juris létezik; a sokat emlegetett büntető-törvénykönyv pedig oly tengeri kigyó, melyet még senki sem látott;*) a Hoffmann polg. törv. ált. része töredék marad és 2 év után csak most küldetett meg a főbb bíróságoknak véleményezés végett, csak hogy valaminek történnie látszassék; az ügyvédi és közjegyzői rendtartás, ugy szintén a szóbeliségre fektetett perrendt. javaslati pedig bizottsági tárgyalás után is az örök álom nyugalmát élvezik, — ily visszas helyzet dacára a jogszolgáltatást az állam jövedelmező fejlődésének használni, oly politikai bűn, mely előbb-utóbb megboszulja magát.

(A zilahi kir. törvényszék) 1872. évi ügyforgalmának kimutatása:

I. A volt megyei törvényszéktől átvétett urbéri 150, hagyatéki 134, másféle polgári 267, összesen 551 polgári ügydarab hátralék. A polgári iktatóba 1872. évben érkezett urbéri 480, váltó és kereskedelmi 366, hagyatéki 1254, másféle polgári 2698, összesen 4798, lett összesen 5349 polgári ügydr.

Ezekből elintéztetett 610, váltó és kereskedelmi 366, hagyatéki 1373, másféle polgári 2349, összesen 5272.

Hátralékban maradt urbéri 20, váltó és kereskedelmi —, hagyatéki 19, másféle polgári 38, összesen 77 darab. — 171 ülésben elintéztetett 4859, ülésen kívül 413. — Tárgyalások száma 114, tanukihallgatás 26. Tagosítási és arányosítási perekben egyik bíró 125 napig volt távol a székhelytől.

II. Telekkönyvi múlt évi hátralék 1608, folyó évben érkezett 5152, lett összesen 6760. — Ezekből elintéztetett: 69 ülésben 5689, ülésen kívül 346, összesen 6035, hátralék 725. Tárgyalás 86. — A telekkönyvi előadó telekkönyvi kiküldetésben 17 napig volt távol a székhelytől.

III. Telekkönyvi érték forgalom: változások birtokban a) szerződés által 1414 — 266,889 ft 17 kr. b) végrehajtás által 20 — 6113 ft 86 kr. c) haláleset által 112 — 36,889 ft 32 kr. Összesen 1546 változás 309,892 ft 35 kr értékben. Ujterhek 832 — 221,968 ft 42 kr értékben. Tehertől felszabadulás 130 — 58,121 ft 21 kr értékben. Évenkénti tartozások szerződések bekebelezése által 13,467 ft 78 kr.

IV. Bünyügyi múlt évről hátralék 152, jelen évben érkezett 1125, lett összesen 1277; ebből elintéztetett 1213, maradt hátralék 63 darab, bünyügyi vizsgálat a multból 13, jelen évi 251, összesen 264, ebből elintéztetett 231, hátralék 23. Más hatóság illetékességéhez áttétetett 25, — beszüntetett tárgyi tényálladék hiányában 15, végtárgyalással ítéletileg befejeztetett 81, elíteltetvén 142, felmentetvén 7 egyén, irások uton 2; Ülések száma 62, — bírói szemle és szakértői tárgyalás 10. — Pénzügyi kihágás: hátralék 1, érkezett 6, összesen 7, elintéztetett 3, hátralék 4 darab.

V. Fegyelmi hátralék —, jelen évi 1, elintéztetett 1, hátralék semmi.

VI. Elnöki: hátralék —, jelen évi 719, elintéztetett 719, hátralék —.

Összes beadványok száma 14,106, elintéztetett 13,240, hátralék 866. Birák száma 5.

Zilah, 1873. febr. 1.

Kozma Endre, széki jegyző.

*) Az igazság érdekében kijelentjük, hogy volt alkalmunk az előadói tervezetet látni.
Szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. DÁRDAY SÁNDOR.